

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

Itse selonteossa huomioidaan hyvin kulttuurin kansainvälinen ulottuvuus. Kansainvälisyys olisi hyvä nostaa esiin jo visiotasolla.

Kulttuuri toimii yhteiskunnassamme paljolti vision kuvaamalla tavalla jo nyt. Visiota olisikin mahdollista tiivistää ja konkretisoida nimenomaan muutoksen näkökulmasta, mikä on muuttunut 2040 mennessä, ja kuinka paljon. Tällä parannetaan samalla vision mitattavuutta.

Lisähuomiona: Kestävän tulevaisuuden rakentaminen tulee aloittaa nyt, meillä ei ole aikaa odottaa 2040 luvulle, että kulttuuri osaltaan inspiroi kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

Vastasimme kyllä, mutta haluamme mainita, että osa tavoitteista toteutuu osittain jo tällä hetkellä, ja lisäksi tavoitteet ovat keskenään hyvin eri tyyllisiä/laatuisia.

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi [Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi, Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa, Kulttuurin tekijät avainasemassa, Yhteistyön ja osallisuuden voima, Kansainvälistyvä kulttuuri]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Suomen Jazzliitto toimii alan asiantuntijaorganisaationa ja aktiivisena tuotantotahona valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Jazzliitto lisää jazzmusiikin näkyvyyttä yhteiskunnassa ja tuottaa tietoa suomalaisesta jazzalasta. Jazzliiton toiminta perustuu kotimaisen jazzkentän toimijat kokoavaan edustuksellisuuteen. Suomen Jazzliitto ry toimii alueellisesti itsenäisten jäsenyhteisöjensä kautta. Jazzliitolla on 49 jäsenyhteisöä.

Eryteisesti Jazzliiton toiminnassa painottuu taiteen ja kulttuurin alueellisen saatavuuden edistäminen ja turvaaminen (mm. kiertuetoiminta), joka nousee esiin myös kulttuuripoliittisessa selonteossa. Jazzliitolla on merkittävä rooli jazzin kansainvälisellä toimijakentällä ja kotimaisen jazzin vientiedellytysten tukijana.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Kulttuuripoliittinen selonteko tunnistaa hyvin taiteen ja kulttuurin moninaiset roolit osana yhteiskuntamme ja hyvinvointimme kehitystä. Selonteon kunnianhimoinen tavoite tuoda kulttuuri yhteiskuntamme keskeiseksi (tiedostetuksi) muutosvoimaksi on hyvin kannatettava. Myös tavoitteet poikkihallinnollisuuden vahvistamisesta ja yli hallituskautisista linjauksista ovat kannatettavia. Luovien alojen BKT-osuuden kaksinkertaistaminen on tavoite, jonka toivomme sisältyvän selkeästi myös toimenpideohjelmaan. Samoin Sitran roolin vahvistamisen suomalaisen kulttuurin ja kasvun tukijana koemme hyväksi konkreettiseksi esitykseksi.

Kokonaisuutoilultaan selonteko selkeänä visiona jää kuitenkin epäyhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jossa niin tavoitteet kuin toimenpiteetkin liikkuvat vielä hyvin ylä- ja yleisluonteisella tasolla. Muuttuakseen konkreettisiksi toimenpideaskeliksi ja selkeästi mitattaviksi kokonaisuuksiksi, selonteosta laadittavan toimenpideohjelman pitäisikin pystyä esittämään konkreettisia, selkeitä toimenpiteitä, joilla tavoitteisiin päästään. Toimenpideohjelmassa on myös hyvä tunnistaa alalla jo olemassa olevat toimivat, hyväksi havaitut käytännöt, toimintamallit ja innovaatiot, joiden tukemisella, edelleen kehittämällä tai skaalaamisella voidaan nopeuttaa vision toteutumista sen sijaan, että muutosvoimaan työkaluja haettaisiin vain uutta luomalla. Tällaisista malleista

mainittakoon mm. kiertuerakenteet, erilaiset rahoituksen monikantamallit ja kestävä kehitystä edistävät digitaaliset ratkaisut.

Kulttuuripoliittisen selonteon tulisi kuljettaa taiteen itseisarvoa vahvemmin mukana läpi selonteon (nyt se on mainittu 3 kertaa, ensimmäisen kerran sivulla 20).

Taiteen ja kulttuurin monimuotoistuva toimintaympäristö voitaisiin selonteossa tunnistaa vielä nykyistä vahvemmin, ja kiinnittää temaattisesti osaksi mm. nuorten kestäviä urapolkuja. Selonteossa ei käsitellä rasismia ja rasismien ehkäisyä. Yhteiskuntamme monimuotoistuesssa, kirjaus rasisminvastaisesta työstä olisi helppo lisätä esimerkiksi kohtaan, jossa käsitellään syrjintää ja epäasiallista kohtelua.

Sitran fasilitoiman tietokortin mukaan taiteen, kulttuurin ja luovien alojen suurimmiksi taloudellisiksi vaikutuksiksi arvioidaan niiden tuottamat sisällölliset heijastusvaikutukset toisille toimialoille. Tätä heijastusvaikutusta voitaisiin selonteossa nostaa nykyistä vahvemmin esiin. Selonteossa luovien alojen yrittäjien lisäksi huomiota voitaisiin nykyistä vahvemmin suunnata myös yleishyödyllisten toimijoiden merkittävyyteen osana taide- ja kulttuurialan toimivaa, muutosvoimaista ekosysteemiä. On hyvä selkeästi sanoittaa, ettei kaikki taide ole liiketoimintalähtöistä. Usein se kuitenkin on taloudellisesti kannattavaa esimerkiksi paikallis- ja aluetalouden näkökulmasta.

Olemme ilahtuneita siitä, että yleisesti ottaen kestävä kehitys ja toisaalta ilmastonmuutos sekä luonnon monimuotoisuuden ehtyminen on tekstissä yleisellä tasolla hyvin huomioitu ja niistä puhutaan paikoittain hyvinkin painokkaasti. Tästä huolimatta kestävä kehityksen punainen lanka puuttuu tekstistä, sillä kun mennään yksityiskohtiin, ei kestävä kehityksen teema kulje mukana johdonmukaisesti vaan näyttää usein jopa unohtuvan kokonaan. Esimerkiksi kasvusta puhutaan monin paikoin ilman, että kestävyysnäkökulmaa on huomioitu.

Punaista lankaa olisi mahdollista vahvistaa mm. lisäämällä, että kaikissa toimenpiteissä tulee huomioida planetaariset rajat ja kestävä kehitys. Toisin sanoen on tärkeää, että ekologisesti kestävä kehitys ohjaa kulttuurialaa kaikilla osa-alueilla ja tasoilla. Myös uusien rahoitusinstrumenttien luomisen yhteydessä tulisi huomioida, että ne tukevat myös kestävä kehitystä ja ympäristötoimia. Sama pätee koulutukseen ja vaikkapa s. 58 kirjaukseen: Kulttuuripolitiikka liittyy läheisesti kaikkiin politiikan aloihin kuten talouteen, turvallisuuteen ja terveyteen >> ja ympäristöön. Toiminta planetaarisissa rajoissa tulisi toisin sanoen läpileikata systemaattisesti selonteon kaikki osa-alueet.

Kestävästä talouskasvusta puhuttaessa tulisikin huomioida planetaarisissa rajoissa toimiva talous. Lisäksi kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi -lukuun kannattamme nykyistä jämäkempiä linjauksia ekologisesti kestävästä kehityksestä. Kulttuuri muutosvoimana -osuudessa tulisi selkeästi ilmaista, että kulttuuriala voi vauhdittaa myös kestävämpien tuotanto- ja kulutusmallien sekä

toimintatapojen omaksumista yhteiskunnassa laajemminkin. Ehdotamme kohdan 4 jatkoksi myös toista OKM:n linjausta: OKM:n hallinnonalan kestävän kehityksen linjaus

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162183/OKM_2020_9.pdf

Silvennoinen Maria
Suomen Jazzliitto ry